

NUMĂRUL 10 BANȚI

NUMĂRUL 10 BANȚI

ABONAMENTELE
 Incep la 1 și 15 ale fiecărei luni și se plătesc tot-d'a-una înainte
 In București la Casa Administrației
 In județe și străinătate prin mandate postale
 Un an în țară 30 lei; în străinătate 50 lei
 Șase luni . . . 15 „ „ 25 „
 Trei luni . . . 8 „ „ 13 „
 Un număr în străinătate 30 bani

MANUSCRISELE NU SE ÎNPOIAZĂ
REDACTIA
 No. 3 — STRADA CLEMENTEȘI — No. 3.

EPOCA

ANUNCIURILE
 In București și județe se primesc numai la
 Administrație
 In străinătate, direct la administrație și la
 toate oficiile de publicitate
 Anunțuri la pag. IV 0.30 b. linia
 „ „ III 2.— lei „
 „ „ II 3.— „ „
 Inserțiile și reclamele 3 lei rindul
 Un număr vechi 30 bani
ADMINISTRAȚIA
 No. 3 — STRADA CLEMENTEȘI — No. 3

Eșecul Guvernului

Armistițiu Colectivist

Momentele în care se găsește întregul partid al colectivștilor, după moartea prințului Dimitrie Ghica, sunt destul de grele pentru dinșii. Încă o dovadă că mulțimea lor nu'1 de cât o aglomerare de grupuri, cărora le trebuie o persoană marcantă, de-o autoritate nediscutabilă în fața-le, pentru ca această mulțime să mai poată avea înfașșarea de partid politic.

Moartea lui Ion Brătianu a fost semnalul desăgărării partidului colectivștilor, desăgărare care i-a făcut să se prezinte în rindul acesta într'un mod așa de deplorabil ca partid de guvernămînt; acum, moartea prințului Ghica pare a fi fost semnalul unor încurcături, din care va rezulta, poate, o soluție totală. E constatat, în afară de orice îndoială, că partidul colectivist suferă de descompunere.

Anarhia într'un partid politic, în starea în care a ajuns ea la colectivștii, se poate compara cu boala cancerului la un individ. Precum la cancer, tăierea unei părți ce se denunță bolnavă la suprafața, în loc să slujească la înfrinarea, dacă nu la stîrpirea răului, din potrivă provoacă o recrudescență a bolii, care se manifestă cu un avînt proaspăt în alte părți ale corpului, unde adesea operația devine chiar imposibilă,—asemenea și în bolnavul partid colectivist: taf un Sturdza— se umfla un Aurelian; înalături un Aurelian—coace un Tache Gianni; operezi un Stolojan—te trage pe sfoară un Lascăr, care începe să supureze; astupî un Lascăr cu un plastur, și țîșnește otrava dintr'un Sturdza... și pe urmă încep ganglionele mărunte: extirpezi un Jepuresco, și începe să 'njunghie un Djuvara... și așa mai departe.

Ce '1 asta?—Este infiltrația generală canceroasă... Chinuștii degeaba pe bolnav pentru parigorie. Pentru parigorie, alegerea d-lui Dimitrie Sturdza, ca prezident al Senatului, este hotărîtă. Când va apare ediția noastră de seară, coteria colectivista de nuanța oculto-stătesco-sturdzista va fi obținut, dacă nu un triumf hotărîtor contra coteriei lascaro-costinesco-aurelianista, cel puțin o pozițiune întărită pe o înalțime, de unde lupta va fi pentru dînsa mult mai puțin ingrată. Președenția Senatului va fi culmea de pe care coteria-Sturdza va putea impune, dacă nu condițiunî de pace definitivă, cel puțin un armistițiu celor din redula Mitropoliei.

Se înțelege că, pentru Colectiviști în genere, și pentru cei de-o parte și pentru cei de cealaltă, acest armistițiu, care dovedește nesiguranța în forțele'1 proprii de fiecare parte, va fi bine primit. Votarea bugetelor trebuie să înceapă. Și de aceea, steagul alb al armistițiului se ridică la vreme, pentru ca să se poată găti în liniște demăncarea comună pentru cele două tabere, cari, se înțelege, fiind în armistițiu, își vor împărți frățește borșul și ciolanele bugetare, lasând de-o parte, ca bunî Colectiviști ce sunt toți, micile și marile animosități intestinale, când e vorba, dacă nu de viitorul, cel puțin de prezentul marelui partid.

Din înalta sa pozițiune întărită, d. Sturdza însă ar putea prea bine să facă un *coup de tête*: să nesocotească încheierea armistițiului și, când le-or fi lumea mai dragă celor din coteria vrăjmașă, când or dormi mai liniștiți, contând pe lealitatea

d-sale și a cardașilor d-sale, să facă o eșire în toată regula, să taie comunicațiile, să captureze aprovizionările, să facă prizonieri pe cei mai bravi luptători ai guvernului actual, să surprinză în somn pe dd. Aurelian și Tache Gianni și să impună coteriei adverse o capitulare umiltoare în toată regula.

Și aceasta n'ar fi tocmai imposibil, de oare-ce, în statul major al coteriei dela guvern, d. Sturdza își are iscoadele sale; are pe d. Cantacuzino prin interes, are pe d. Mărzescu prin niște vechi documente nemțești, pe cari le păstrează în fundul sertarului, are pe d. Stoicescu prin simpatie—mai ales, acest din urmă e un diplomat îndestul de încercat în afaceri discrete.

Prin urmare, d. Sturdza are, în statul major din potrivă'1, pe cine să conteze că, la un moment de năvală a d-sale, prin surprindere, în tabăra adversă, va da foc lagărului, pentru a pune în derută completă pe adversari. Nu se știe chiar, dacă d. Stoicescu, în butmăceala lagărului aprins, pe când d. Tache Gianni ar dormi bute, n'ar putea rapi, pentru ca să facă plăcere prezidentului Senatului, și vreo tinăra Porumbița agiamie.

Și astfel, lupta de coterii va reîncepe cu mai multă furie, precum trebuie, după operația unui organ canceros, să reînceapă durerile bolnavului cu mai multă furie în alte părți.

CHESTIUNEA PRESIDENTIALĂ

S'a hotărît: d. Dumitru Sturdza va fi președinte al Senatului.

Nici nu se putea alt-fel. Guvernul și partizanii săi nu puteau să se opue alegerii d-lui Sturdza fără a împinge lucrurile la estrem. Deși știu ce-1 așteaptă, aurelianștii sunt siliți să primească președenția aceasta, cu gîndul ascuns de a rezista din toate puterile asaturilor d-lui Sturdza.

Toată chestiunea e: cum se va alege acesta?

D. Sturdza nu mai joacă ascuns, ci pe față; atît prin d. general Catargiu la consultarea de Marți, cît și direct la consfătuirea de ori a unanimităților, d-sa a spus că nu vrea să fie simplu președinte al Senatului, ci că pretinde să aibă efectivă puterea. D-sa vrea să ordone și cel'alt'1 să asculte.

Cum întîmpină guvernul actual și partizanii lui această pretențiune? Neputîndu-se opue alegerii d-lui Sturdza ca președinte, consimt să-1 dea înțelesul ce-1 dă acesta?

O sumă de fapte dovedesc că aurelianștii nu se supun pretențiunilor d-lui Sturdza.

Acesta ceruse, prin d. general Catargiu, să se convoace la consfătuirea Senatului și majoritatea din Cameră; dar d. D. Gianni, președintele Adunării, a refuzat să facă convocarea.

Pentru ca majoritatea din Cameră să poată merge la Senat, sturdziștii au recurs la un șiretlic, cerînd suspendarea ședinței, pe care au și obținut—dar nu de la d. Gianni, care părăsise fotoliul, ci de la sturdzistul vice-președinte Nacu; iar primul ministru Aurelian a protestat contra acestei manopere.

Deputații colectivștii s'au dus la Senat, cei mai însemnați însă din partizanii actualului guvern nu s'au dus; mai departe, cînd d. Sturdza a spus la consfătuire că vrea să fie șef efectiv ale căruia sfaturî să fie ascultate, mulți deputați au plecat.

În sfîrșit, guvernul n'a făcut la consfătuire actul de supunere pretins de d. Sturdza. Nimeni nu s'a ridicat pe față contra acestei pretențiunî, dar nimeni n'a satisfăcut-o.

Situațiunea se prezintă prin urmare ast-fel:

D. Sturdza a bruscat lucrurile folosîndu-se de ocaziunea alegerii prezidențiale. Guvernul și partizanii săi, neputîndu-1 înălătura, s'au ferit totuși de a i se supune. Dezbinarea și lupta dintre cele două tabere vor urma deci și mai a prigo de cît pînă aci, și sfîrșitul lor va fi căderea colectivității.

ESECUL GUVERNULUI

In ajunul răsbolului. — D. Sturdza șef efectiv al colectivității.—Retragerea ostentativă a deputaților aurelianștii

In ajunul răsbolului

Consfătuirea majorităților convocată de d. Dim. Sturdza s'a deschis ieri, la orele 5, în mijlocul unei fierberî generale.

Ministrul a fost toți față, dar cîțiva amici ai guvernului au lipsit în mod ostentativ

D. Aristid Pascal a luat cel întîi cuvîntul și a spus că scopul consfătuirei este ca să se desemneze de către partidul întreg d. Dim. Sturdza ca președinte al Senatului.

D-sa spune că situația externă este atît de precară, în cîi în fie-care moment poate să izbucnească un război european. E deci absolut necesar ca evenimentele să găsească partidul în deplină unire.

D. P. S. Aurelian a declarat că în adevăr situația internațională este foarte complicată și războiul bate la ușă. Pentru acest cuvînt, face apel la unirea tuturor și la sprijinirea desinteresată a guvernului. Pe d-nii senatori îi roagă să aleagă pe d. Sturdza președinte al Senatului.

D. Sturdza șef efectiv al colectivității

D. Dim. Sturdza s'a urcat apoi la tribună și a început să vorbească de 48, de 56, de 66, de 76-77, de Ion Brătianu, și, pe urmă, a spus că a succedat lui Ion Brătianu la șefa partidului.

D-sa declară că nu vrea să fie președinte al Senatului de cît cu condiția să fie recunoscut de șef, nu fictiv, ci efectiv, care să aibă o influență covârșitoare în direcțiunea politică a partidului.

După ce a accentuat aceasta, d. Sturdza a spus că, în afară de disidența d-lui Flea, s'a mai produs în partid o altă disidență care clasează partidul în sturdziști și aurelianștii. Recunoaște că d. Aurelian nu poate fi acuzat de loc de această disidență, dar în fața gravelor evenimente internaționale se impune ca partidul să-și strîngă rîndurile, să fie unii și să aibă o singură direcție.

Adică direcțiunea s'o aibă nu guvernul, ci d. Dim. Sturdza.

Retragerea ostentativă a deputaților aurelianștii

Declarațiunile d-lui Sturdza au căzut ca o bombă asupra majorităților. Sturdziștii au aplaudat cu putere timp de aproape două minute, iar partizanii devotați ai guvernului s'au retras în mod demonstrativ în dosul băncilor, și după cîteva minute de conversație au părăsit Senatul.

Nimeni n'a luat cuvîntul după d. Dim. Sturdza. Și se comentează foarte mult faptul că banca ministerială a rămas mută, că nici un ministru nu s'a grăbit să recunoască sau să contesteze șefa efectivă a d-lui Sturdza.

TRIBUNA POLITICĂ

Droaia colectivista din Parlament pôte fi acuzată de ori-ce, numai de independență și demnitate nu.

Strînsura aceasta a fost slugă plecată a d-lor Sturdza și Stoicescu, cînd aceștia au turburat țara cu chestiunea mitropolitană; și tot slugă plecată a fost

d-lui Aurelian cînd acesta a stricat în această chestiune tot ce făcuse guvernul d-lui Sturdza. Cu servilism și inconștiență fără margini a aplaudat declarațiunea ministrului de război general Budișteanu că pușca armatei noastre e un ciomag; și cu același servilism a aplaudat pe ministrul general Berendet cînd a dezmințit în chip atît de complet pe generalul Budișteanu.

Fie cine o fi pe banca ministerială și facă ce-o face, numai colectivist să fie—cum a zis mai deunăzi unul din șleahți; atîta ajunge ca unanimitățile parlamentare să se închine și să zică amin.

Slugărnicia aceasta, o fi ea scărboasă, o compromise ea prestigiul regimului parlamentar, e însă foarte comodă și foarte productivă.

Se ivesc însă împrejurări cînd li se înfundă celor mai înjosiți slugarnici, și în asemenea împrejurî se află acum unanimitățile parlamentare colectiviste.

După formarea cabinetului Aurelian, unanimitățile au dat cu piciorul d-lui Sturdza.

Acum, d-l Sturdza se pregătește să vie îndărăt.

Unanimitățile i-ar săruta și papucul, nu e vorbă, dacă ar fi deja la putere. Dar nu e încă și... de, cine știe ce se poate întimpla?

— Cu cine votez eu, mă rog? întrebă cetățeanul turmentat din piesa lui Caragiale.

— Cui să-1 ling mîna? întrebă unanimitățile parlamentare.

Grozavă neliniște frămîntă turma colectivista

FĂRĂ LEAC

To be or not to be.

Sturdziștii joacă azi ultima carte în partida angajată cu aurelianștii. Tînd seamă că în tabăra vrăjmașă e și d. Mărzescu, care, de obicei, își corectează norocul, sunt o sută de probabilități contra una că d. Sturdza va eși înfrînt în lupta deschisă între frații căzuși.

Fiind-că, să ne înțelegem: nu președenția Senatului, ci șefa partidului este scaunul discordiei dintre cele două crimpe de colectivitate. De aci isvorăște tot bizantinismul ienicerilor cari se războesc.

D. Aurelian s'ar învoi la nevoie ca d. Sturdza să se despăgubească cu clopotul Senatului de pagubele suferite în timpul din urmă, de cînd '1 s'au stins toate lumînările din templu; dar atît—de hegemonia omului-scuză, nici cu spatele nu vrea să auză președintele consiliului de miniștri.

D. Sturdza, la rîndul său, urmărește președenția maturului corp numai ca mijloc—nu ca scop. Prin plebiscitul bizar pe care l'a provocat pentru a-și pregăti candidatura la președenția Senatului, premierul de astă-vară urmărește confirmarea, de către ambele Camere, a svonului tendențios pe care '1 răspîndesc amfibianul cum că tot d-sa ar fi păstorul colectivității.

Incurcătura, deci, e lămurită. Ori aurelianștii reușesc să împedice, cu intrigile de culise, alegerea d-lui Sturdza—și atunci Oculta dă năvală fătîș și rupe capeteasma bisericel reformată de partizanii guvernului; ori, neputînd face alt-fel, guvernamentalii se resemnează la alegerea de președinte a fostului prim-ministru—și în cazul acesta, d. Sturdza, pentru a da aparențe de temelnicie veleităților sale de șef al partidului, va căuta să 'și reia întietatea aruncînd pe aurelianștii în planul Skilerilor, ceea ce ar produce neapărat răzmiriță; ori, în fine, cunoscînd tenacitatea aurelianștilor, d. Sturdza își va ascunde ciuda pînă la momentul oportun, și, într'o bună dimineață, printr'o surpriză de urmă, va trimite guvernul la cele private spre a medita la deșertăciunea acestel vieți.

De va fi una sau d: va fi alta din aceste alternative, un lucru rămîne în afară de ori-ce îndoială: ziua de miine va fi, pentru colectivitate în general, incomparabil mai posomorîtă de cît ziua de azi.

Toate încercările desperate care se fac pentru a opri vulcanul, sunt zadarnice: dacă nu va izbucni azi, va izbucni neapărat mîine—dar va izbucni neapărat.

Iwann

TRIBUNA LITERARĂ

IMPRESIUNI DIN TARA MÔTILOR

Abrudul.

Se înghina ziua cu noaptea cînd am ajuns, Duminică, la Abrud—vechiul *Alburnum* al Romanilor.

Un orașel chochet de vre-o 4000 de suflete.

Aintrî de sgomotul de pe drum, liniștea din oraș mi se pare așa de adîncă în cît mă cred într'un cimitir.

De la fereastra hotelului *Detunala*—din toate punctele de vedere europene—privești, la extremitatea unde orasul Abrud se împreună cu satul care poartă același nume, o piață largă și pustie al cărei cerc trece pe dinaintea bisericei papistășești.

Ici-colo, la rare intervale, cite o umbră de om grăbit se așterne și alunecă pe ziduri.

Pe la 8 ceasuri, noaptea învâluie în negură tot orașul—și acesta e semnalul de retragere. Țipenie de om nu mai trece pe stradă; cîinii, și ei, printr'o instinctivă pricepere a obiceiurilor locului, amuțesc de cum se întunerecează—doar jos, la *căfana* hotelului, se mai aude, din cînd în cînd, țcănînd scurt și spart bilele cu care chelnerul, așteptînd ca ultimul mușteriu să sîrșească pe *Magyar Hirlap*, se exercită la o partidă de carambolaj «cu trei bile.»

După sgomotul și sbuciumul și rîzătoarele tablouri care te-au mișcat toată ziua, privești un oraș mort e nu se poate mai melancolică.

In faptul zilei, Luni, Abrudul e un iad.

Un furnicar de oameni, o cireadă de vite, un sălaș de care, mărfuri, barace, circiumi, chioțe, lăutari—un bilciu improvizat noaptea, pe nesimțite, în piața pustie și mută pînă adineaori.

Cînd privești liota de suflete eșite ca din pămînt pe rostogolul de dinaintea bisericei papistășești, trebuie să fii vîrtos în țîșnile minții ca să nu te crezi năuc ori în prada unui vis rău.

La Abrud e tîrg de sепtămăna, Lunea.

De cum face ochi, Moțul venit la tîrg să vînză sau să cumpere—cîci e negustor ca Armeanul—se repede la *cămara erarială*, schimbă, pe «bani buni», aurul stors din peatră în cursul sепtămănei, și, după ce controlează, cu o pătrundere de specialist, operația inginerului de mine însărcinat să prefăluască bucățile de aur, se întoarce în tîrg, își regulează treburile cît te-ai învîrti într'un picior—Moțul e iute de fire și deschis la mîine—, ș'apoi, dă Doamne bine!

În jurul tarabelor care se îndoie sub greutatea clădărilor de cîrnaț a maldărului de șuncă, și a unor imense ceane cu ciorbă galbenă de pește fierț cu șofran—Moțul, încolăcînd brațu-1 vinjos pe după gîtul nevetei, ascultă, cu un fel de extaz oriental, doina *ceterașului* care par-că trage cu arcușul pe coardele inimii lui—atîta-1 stăpînește sufletul.

Pe la chindie, cei mai înstăriți se abat, unii la *cassina* romnă, unde-1 omenăște «Köndy», *făgădarul*, alții la *căfana*, unde Kinț, cel mai virtuos dintre lăutarii țînutului, îi farmecă cu voluptoasa *Tarîna*—un danț pasionat pentru care Moțul își dă și *fundra*, și calul, și șteampul la nevoie.

A doua zi procesiunea pornește pe a casă.

Potecile pitorești ale munților înfașșează, atunci, priveștiștea unei caravane de pelerinî. Călare, el pe șea, și femeea de cuper a eluișăș animal, Moțul se tot duce fredonîndu-și *Tarina*, pe cînd ne-

